

מראי מקום לביבליוגרפיה מכוונת להכנת יחידות ההרחבה – תשפ"ב

על התלמיד לבחור שני נושאים מתוך הנושאים המוצעים להלן:

1. עם סיום לימודיכם אתם ניצבים בצומת חשוב שבו עליכם להחליט על המשך הדרך וקביעת מסלול חייכם עם יציאתכם משערי בית הספר.

מהו הכיוון אליו פניך מועדות - לימודים גבוהים? רכישת מקצוע? השתלבות בעבודה? או כיוון אחר?

הצג את בחירתך ואת השיקולים שהביאו אותך לבחור בכיוון זה. תאר את היתרונות שבבחירה זאת ואת החששות שמלווים אותה. בסס את דבריך על דוגמאות ועל עובדות לוגיות (הגיוניות).

מנוע החיפוש גוגל ומנועי חיפוש רבים אחרים מציעים מגוון רב ועשיר בנדון, כדוגמת: כללים לבחירת מקצוע, שלבים בבחירת מקצוע, טיפים ועצות לבחירת מקצוע לעתיד, שיקולים בבחירת מקצוע לעתיד ועוד.

חשוב מאוד להנחות וללוות את התלמידים איך וכיצד להתמקד בנושא. התלמיד נדרש לציין את הכישורים, את היכולות ובעיקר את השיקולים האישיים, כגון הכלכליים, בבחירת מקצוע החיים. מומלץ להיעזר בנתונים סטטיסטיים בהקשר המוצע.

מצ"ב דוגמאות למקורות ביבליוגרפיים שיכולים לסייע לתלמיד ביחידות ההרחבה.

א. סגינר, ר. (2001). בני נוער בישראל מפלסים דרכם אל הבגרות: אוריינטציית עתיד של ערבים ודרוזים בהשוואה ליהודים. מגמות: רבעון למדעי ההתנהגות, 41 (1-2): 113-147.

<https://jstor.org/stable/pdf/23657517.pdf>

ב. ליפשיץ, ב, טטר, מ, וגתי, א. (2019.1.31). דרכי התמודדות עם קשיים בבחירת תחום לימודים ומקצוע בקרב מתבגרים ערבים בישראל. האוניברסיטה העברית בירושלים.

<https://meyda.education.gov.il/files/LishcatMadaan/LipshitsBrazilertatarGatiPP.pdf>

ג. אמיר, ת, גתי, א, קליימן, ט, סעדה, צ. (2004). אבחון קשיי תלמידים בבחירת מסלול הלימודים והשירות הצבאי באמצעות האינטרנט. היעוץ החינוכי, 13: 189-216.

ד. תורן קפלן, נ. (2002). אוריינטציית עתיד של מתבגרים עולים חדשים מברה"מ לשעבר, בהשוואה למתבגרים ילידי הארץ. היעוץ החינוכי, 11: 179-197.

ה. ג'יי, א, סקה, נ, מלכא, מ, שרב, ד, וזריהן, מ. (2001). קשיים של תלמידי תיכון בקבלת החלטות לגבי בחירת מסלול הלימודים והשירות הצבאי. היעוץ החינוכי, 10: 11-38,

2. פערי שכר בין גברים לנשים הם תופעה אוניברסלית המשקפת אי שוויון בחלוקת העבודה המגדרית בבית ובשוק העבודה. נמצא כי שיעור הנשים המשתתפות בשוק העבודה נמוך מזה של הגברים, כמו כן השכר החודשי של אישה בישראל נמוך בצורה משמעותית משכרו של גבר.

הבע דעתך על נתונים אלו בניסיון לעמוד על הגורמים להם והצג את הצעותיך לשינוי המצב. התבסס על מחקרים והבא דוגמאות מעולמך.

הרציונל לבחירת המקצוע נבע מהעובדה הידועה לכולנו, שהנושא אקטואלי ותקף בקרב כל גוֹנֵי האוכלוסייה הישראלית, אשכנזים וספרדים, ערבים ויהודים, חילונים ודתיים, ובעיקר גברים ונשים. יתר על כן, הנושא בר תוקף גם ברחבי העולם ובמדינות הנאורות.

יש להנחות את התלמידים כי הם צריכים להתמקד לא רק בגרפים או בנתונים כמותיים, אלא גם בנושא האפליה לאורך הדורות, שחוצה עמים ומדינות, וזאת מתוך כוונה להסב את תשומת לבם לסוגיות חברתיות, שהם לא מודעים אליהן. מומלץ מאוד לעסוק בעניין ההוגנות, שוויון הזדמנויות, צדק בחלוקת משאבים ועוד.

א. פוקס, ה. (2016). פערים מגדריים בשוק העבודה: שכר וקיטוב תעסוקתי פוקס, הדס (מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל) דוח מצב המדינה. עמ' 53-87.

ב. בוזגלו, נ., חסון, י. (2017). פערי שכר מגדריים בישראל. חסון נטו פלוס: כתב העת לעבודה ולניהול המשאב האנושי, 299, עמ' 67-77.

ג. אהרון, ג. (2016). קריירות מגדריות בישראל והשפעתן על שכר. (מכללת בית ברל - בית ספר לחינוך והוראה) סוציולוגיה ישראלית: כתב-עת לחקר החברה הישראלית, 18, 1 עמ' 31-55.

ד. מזר, י, מיכלסון, נ. (2012). פערי השכר בין גברים לנשים במנהל הציבורי בישראל - ניתוח בעזרת נתוני חתך ופאנל. רבעון לכלכלה, 59 (3-4): 11-40.

ה. אגמון גונן, מ. (2020). לא עוד מועדון לגברים בלבד: חובתם של המשקיעים המוסדיים לקדם שוויון לנשים בדירקטוריון. המשפט כתב עת לענייני משפט (שנתון), כ"ו, עמ' 57-109.

ו. בוזגלו, נ., חסון, י. (2016). בידול תעסוקתי ופערי שכר בין גברים ונשים נטו פלוס: כתב העת לעבודה ולניהול המשאב האנושי, 290, עמ' 76-86.

ז. אהרון, ג. (2016). קריירות מגדריות בישראל והשפעתן על שכר. סוציולוגיה ישראלית: כתב-עת לחקר החברה הישראלית, 18, 1 עמ' 31-55.

ח. פוקס, ה. (2016). פערים מגדריים בשוק העבודה: שכר וקיטוב תעסוקתי. דוח מצב המדינה, עמ' 53-87.

ט. פסטרנק, א. (2002). שכר שווה לעובד ולעובדת - היבטים חברתיים ומשפטיים. כוורת, 4: 65-68.

י. נוימן, ש. (2004). הבדלי שכר בין המינים ובין עדות בישראל - כמה ולמה? ממצאים מהמפקדים של 1983 ו-1995. העדפה מתקנת והבטחת ייצוג בישראל (קובץ): רמות, אוניברסיטת תל-אביב, 301-314.

י"א. מצטמצם הפער בין הכנסות גברים ונשים בארה"ב (בעולם) מנהלים: המגזין למשאבי אנוש ומקבלי החלטות, 21, 1991, 45.

3. בחברה הדרונית כיום ניכרת מגמה של סלחנות וסובלנות כלפי התנהגויות שבעבר נחשבו לחריגות. מגמה זו מתבטאת בתחומי חיים שונים כגון בלבוש, בתרבות, בלשון וביחסים בתוך המשפחה.

הצג את עמדתך הברורה כלפי מגמה זו, נמק את דבריך והדגם מתחום אחד או יותר.

דור ה Y בני העדה הדרונית, בנים ובנות, גדלו בעידן שבו האיסורים החברתיים אינם מובהקים, כפי שהיה נהוג בדורות קודמים. בעבר נאסר, למשל, על הבנות ללמוד באקדמיה, ללון במעונות הסטודנטים, לבלות מחוץ לבית, לבחור בקריירה מחוץ לכפר ועוד. אולם, היום אנו חווים מגמת שינוי באופן שבו גבולות העבר המוצקים הפכו לגמישים ומטושטשים. ייתכן שהמודרניזציה ואפשרויותיה הבלתי מוגבלות בעליל, כפתה את עצמה על החברה המסורתית, והפכה לעובדה מוגמרת, באופן שההורים או המנהיגות החברתית (הדתית) איבדו בצורה ניכרת את סמכותם המסורתית.

נ.ב יש מכה משותף בין נושא מס' 3-5 .

א. רגב, ב, שירי, נ. (2012). נשים על הכוונת. בטחון פנים, 2 : 18-21.

ב. אבו רוכן, ס. (2009). עמדות מתבגרים כלפי רצח נשים על רקע טיעון חילול כבוד המשפחה. מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית, 30 : 37-55.

ג. חיראלדין, א. (2005). חשיפה אישית במסגרת קבוצה ייעוצית בקרב מתבגרים דרוזים ויהודים. אלבוטתן, 3 : 9-26.

ד. אבו רוכן, ס. (2014). הקשר בין סגנונות הורות לרווחה נפשית בקרב מתבגרים דרוזים. הייעוץ החינוכי, 18 : 235-253.

4. כיום יותר ויותר מרפאות מציעות לחולים "רפואה מרחוק" המאפשרת ליצור קשר עם רופא משפחה, רופא ילדים וכדומה באמצעות שיחה בוידאו או בזום.

האם אתה תעדיף פגישה עם רופא פנים אל פנים או פגישה מרחוק? הבע דעתך המנומקת והדגם מניסיוןך או מניסיונם של אחרים.

הרציונל לבחירת הנושא הוא העובדה שנושא הקורונה ממשיך להעסיק את העולם מבחינה רפואית, כלכלית, חברתית, רגשית ועוד. אמנם בוגרי תשפ"א נבחנו בנושא בשנה החולפת תחת כותרת "הקורונה –משבר או הזדמנות", אך טרם שככה המגפה, ולכן נכון לתת הזדמנות לתלמידי י"ב (שנה"ל תשפ"ב) הזדמנות לחקור את הנושא מההיבט הרפואי, שיש בו גם זיקה לקדמה הטכנולוגית, השיקולים הכלכליים של קופות החולים ועוד.

א. גלזר, ק. (2021). השלכת מגפת הקורונה על רפואה מרחוק - אתגרים והזדמנויות. חידושים בניהול, עמ' 78-90.

ב. קרני, ת. (2020). כללי האתיקה במתן טיפול רפואי מרחוק [מתוך מדור: במת המערכת]. (הלשכה לאתיקה של ההסתדרות הרפואית בישראל) הרפואה, 159, 12 עמ' 882.

ג. מרכוס, ש. (יולי 2020). טיפול מרחוק בתקופת מגפת ה COVID-19 התנסות ותובנות בריפוי בעיסוק - שיקום היד [מתוך מדור: נקודת ראות בעריכת תמר פלי אלטיט]. כתב-עת ישראלי לריפוי בעיסוק. 29, 2, עמ' H136-H140.

ד. נבט, נ, איב, ב, וולף, ל, יחזקאל, ו. (2016). רפואה מרחוק (Telemedicine) : תחום חדשני ברפואה דחופה לילדים .

ה. רייסריס, ש. (2019). הרופא בעידן הדיגיטלי - כישורים נחוצים ומפת הדרכים להשגתם [סקירות]. הרפואה, 158, 10, עמ' 648-653.

5. בשנים האחרונות מתקיימים תהליכי מודרניזציה מואצים בחברה הדרוזית. מחד יש רצון לשמור על מבנה החברה המסורתית, אך מנגד החברה הולכת בכיוון של התפתחות ושל מודרניזציה.

הבע דעתך המנומקת על תופעת המודרניזציה ועל מגוון השפעותיה על הפרט ועל החברה הדרוזית.

א. ברכאת, א. (2018). נשים בחברות פטריארכליות נאבקות להשיג השכלה : המקרה של נשים דרוזיות בישראל . מגמות : רבעון למדעי ההתנהגות, 53, 2, עמ' 83-106.

ב. וינר-לוי, נ. (2007). עוקאל, ג'והאל, הח'ילוה, טס הנחושת ונשים משכילות : העדה הדרוזית - מנגנונים חברתיים, דתיים ותמורות. במכללה, 19 : 169-187.

ג. וינר-לוי, נ. (2005). "קראו לי אום אל פוטה" : השכלה גבוהה כמפגש בין-תרבותי. במכללה, 16-17 : 565-577.

ד. וינר-לוי, נ. (2006). השכלה גבוהה כמפגש עם דעת, חברה ותרבות : תמורות בזהותן של נשים דרוזיות חלוצות ברכישת השכלה גבוהה. סוגיות חברתיות בישראל : כתב עת לנושאי חברה, 1 : 5-30, 2006

ה. וינר-לוי, נ. (2008). פועלן של המורות הדרוזיות הראשונות לקידום ההשכלה ולשינוי תפקיד המגדר של תלמידותיהן . דפים, 46 : 215-237.

ו. שמעון, א. (2000). העדה הדרוזית ומאפייניה (11-32). ירושלים : אריאל.

הכין וכתב: מר איאד קיזל – מנהל המקצוע במרב"ד

ערך והגיש: איאד מוהנא – מפמ"ר עברית במגזר הדרוזי